

KIEVAIDIK

AR

Et. R. Kivimäe kirjastus
Eesti NSV Raamatukogu
Raamatukogu

SP,
7575

Andrea del Sarto

Madonna delle Arpie

Kaanepilt.

Andrea del Sarto, Madonna delle Arpie.

Andrea del Sarto, Florenzi suurim värvikomponist nagu Michelangelo selle kuulsa kunstlinna suurim figuurikomponist oli, sündis 16 juulil 1486 a. Florenzi külje all. Ta isa oli rätsep. Seitsmeaastaselt anti ta kuldsepa õpilaseks, hiljemini aga pani isa ta kunstitundjate nõuandel maalikunstnik Piero di Cosimo juure õppima. Juba 1508 a. lõpul kanti ta nimi iseseisvate kunstnikkude nimestikku ja peagi omas ta nii hää kuulsuse, et talle anti tellimisi ligidalt ning kaugelt. Oma kunstiloomingu esimeses ajajärgus toimis ta peaasjalikult fresko-maalijana. Siis sai ta Prantsusmaa kuningalt Franz I kutse Pariisi tulla. Sel reisil tutvus ta põhjalikult põhjamaise kunstiga, iseäranis palju mõjutusi sai ta Albrecht Düreri loomingust. Oma elu viimset aastad töötas ta Roomas. Ta suri 22 jaanuaril 1531 a. Florenzis. Ta naine, kelle kaunis kuju esineb kõigil ta madonnapildidel pärast a. 1516, elas temast palju vanemaks, — ta suri a. 1570.

Meie tänane kaanepilt, mis dateerub a. 1517 ja on kunstniku suursaavutusi altarimaali alal, on iseäranis tähelepandav oma värviilult. Püha Franziskuse hall mungakuub, Johannes-evangelisti punerdav mantel siniverkjal vammusel, Maarja sumesinised ja hörnroosad riided ning rohekas loor punaläikelisel juuksel, kõik see mähitult värviliste varjude mahedusse, annab suurepärase värvikooskõla. Üle kõige aga särab jõululapse kirkas naeratus.

Omis asjus.

Kevadiku toimetus palub kõiki „Kevadiku“ tellijaid organisatsioone, levitajaid ja üksikute tellimiste vastuvõtjaid endi arved hiljemall 15 detsembriks s. a. ära õiendada.

Tellimiste vastuvõtjaile teatab

toimetus, et tellimiste vastuvõtmise kord uueks poolaastaks on sama, mis „Kevadikus“ nr. 1(4) 1926/7 avaldetud. Tellimisi võtavad vastu ka kõik postkontorid.

Noorsoo enesekasvatuse ja elureformi ajakiri.

№ 3 (6)

IV aastakäik

1926/27.

Kui küünlad põlevad . . .

Vaata, ma kuulutan teile suurt rõõmu, mis kõigele rahvale peab saama!

Raske ja võitlusrikas on inimese elutee. Paistab kui valitseks mure maailma. Rõõmu ja õnne näib olevat nii vähe. Aga palju on igatsust rõõmu ja õnne järele.

Kus on rõõm? Kus on need inimesed, keda kannab rõõm oma käitel? Muidugi tõsine ja kestav rõõm. Ehib ta nooruse palgeid? Kõnnib ta elujõuliste seltsis? Sammub ta kepiga käijate kaasas? Helgib ta rauga hõbejuuksis? On ta saatnud inimsugu pikil võitlus- ja otsimisteil?

Ühte küll teame: igatsust rõõmu järele on olnud rohkem kui rõõmu. Laps sirutab käe välja taevavõlvil särava tähe järele, tahab kinni haarata temast. Väeti ei tea veel, et teda lahutab tähest kättesaamatu kaugus! Sirgund suuremaks — kaugeneb täht ja väheneb lootus tabada teda. Aga ometi on olnud

ehk õnnelikumaks hetkeks inimlapse elus see tund, mil rõõmust säravail silmil ulatas ta käe . . . tähtede poole.

Muidu on harva tõsist rõõmu. Mida kaugemale astub inimene, seda vähemaks muutub asjade ja nähtuste arv, mis talle võiksid sünnitada rõõmu.

Kui loodusinimene märkas, et sügise pimeduse võim vähenema hakkab, et valguse võim jälle tõusmas, et elustav päike oma ringkäigul on jälle kõrgemale kerkimas, siis valdas teda suur rõõm. Ta pühitses valguse pühi kerkiva päikese auks.

Rõõmutu ja pime nagu sügise öö oli aga inimsoo rändamistee, kuni päikesest kõrgemale ei ulatand pilk. Ootus ja igatsus „uue taeva ja maa“ järele tiivustas otsivat inimsugu. Pidi tulema, pidi sündima midagi, mis oleks põhjustand tõsiseid rõõmuhüüdeid. Ja kui inimsoo taevas ilmus heledaim täht esimesel jõuluööl, päikesest kõrgem täht,

siis paistis otse kui uus, seni nägematu valguse kuma Petlemma väljade kohal. Selle tähe vastu tunnevad huvi kõigepäält võõramaa targad, omaaja teaduse kuningad, kelle hingele rahuldust ei paku nende senine vaimuilm. Oma-maa targad ja võimukandjad ei tunne huvi, karjased aga kardavad. Evange- list Luukas, kes umbes seitsekümmend aastat hiljem seda maailma ajaloo suu- rimat sündmust kirjeldab, laseb ingli ootamatusest ehmund karjasille ütelda:

„Ärge kartke! Sest vaata, ma kuu- lutan teile suurt rõõmu, mis kõigele rahvale peab saama!“ Kirjanik, kes neid sõnu üles tähendas sündmuse kohta, mida hinnata võis juba ajaloolisest kau- gusest, kirjutas seda oma südame verega. Jõululaps oli käind maise tee hällist — ristini, aga täht säras ikka veel, ja veel heledam kui Petlemma valgus oli paistus Kolgatalt.

Mis õigustas evangelisti rõõmukuulu- tuseks? Kas ei tõusnud juba suits märtrite tuleriitelt? Kas ei aetud kristlasi juba taga nagu metsloomi?

Aga just sääl, kus on märtrid, kus on ohver, sääl on põhjust ja õigust kõnelda rõõmust. Oleks roh- kem märtrite tuleriida asemeid, maa- ilm oleks kaugemale jõudnd, oleks maailmas rohkem õnne ja rõõmu. Märtrid on õnne teerajajad, ohver rõõmu nurgakivi.

Suurima ohvri tõi jõululaps.

Seepärast süütame küünlad jõulu- puul.

Tahame, et ühes küünla leegiga lõk- kele lööks meie hinges kõik, mis on sääl hääd ja ilusat. Tahaksime, et ununeks kõik mured ning maise elu rea- liteetidid ja rahu südamesse asuks.

Üks vana saaga jutustab, et kui jõuluõhtul süütuvad tuhanded küünlad ja noored ning vanad rõõmsalt kogu- vad jõulupuu ümber, siis hakkavad helisema merre uppund kellad. Jõulu valguse säras on imelik jõud. Palju mälestusi võib vajund olla unustuse merre, mälestusi elu ilusamaist hetkist, mis ammu on kadund minevikku, kuid põlevate küünalde soojuses ja valguses tõusevad need uuesti hinges, kannavad varisend hingi ja lootusis pettund süda- meid kadund õnne aegisse. Hetkeks loidab südametuli, kõik mis hääd, ilu- sat, armast — koondub hinges põlevaks küünlaks. Hetkeks põleb rõõm, nagu küünlad, mis põlevad ja kustuvad. Nad kustuvad... kuid nad põlesid!

Põle ka sina, inimene! Leegitse, põle loitvas leegis! Ära küsi, kas on mõtet ja tähtsust sinu ohvril inimsoo ja oma rahva õnne hääks! Põlevad küünlad ei küsi ega kahtle, nemad põlevad. Nõnda põles jõululapse eluküünal. Nõnda tunne ka sina siis, kui küünlad põlevad...

Ja an Järve.

HELEN KELLER.

Praktiline optimism.

ga ilmavaate katsekiviks on tema praktiline mõ- ju elus. Kui on tõsi, et optimism aitab kaasa elu edenemisele ja pes- simism takistab edu, siis on kardetav levita- da pessimistlikku mõt- teteadust. Igaüks, kes usub, et elus valu kaalub üle rõõmu, ning väljendab selle õnnetu veendu- muse, see suurendab ainult valu. Scho-

penhauer¹⁾ on inimsoo vaenlane. Isegi kui ta oleks uskund tõsiselt, et kõigist võimalikest maailmadest meie oma see kõige halvem on, ta poleks tohtind avaldada õpetust, mis röövib inimesilt tahtmise võidelda olude vastu. Kui elu andis talle kivi leiva asemel, siis see oli ta oma süü. Elu on hää põld, millel õiglus kasvab, kui me tarvitame õigeid abinõusid ja suudame seista endi eest.

1) Schopenhauer (1788—1860) — pessimismi filosoof. Pääteos — „Maailm nagu tahe ja ettekujutus“.

Lastakse kord pessimismil asuda hinge, siis on pööratud pää pääle kogu elu ning see on ainult veel tühine ja koormav: Ei nähta teist päämist isiklikest kui ka ühiskundlikest hädadest, kui vaid unustus ja eituse. Pessimist ütleb: „Söögem, joogem ja olgem

rõõmsad, sest homme oleme surnud!“ Kui mina vaatleksin oma seisukorda pessimistlikult vaatekohalt, ma oleksin kadund. Asjatult püüaksin näha valgust, mis ei jõua minu silmini, ning kuulatada muusikat, mis ei helise minu kõrvus. Ma kaebaksin ööd kui päevad ja ei oleks kunagi rahul. Hirmust ja meeleheitest haaratud, ma istuksin eraldetuna õudses üksinduses. Kuna ma aga pean kohustuseks enese ja teiste vastu õnnelik olla, hoidun viletsusest, mis on halvem igast kehalisest veast.

Kes tohibki oma enese võimetusel lasta heita varju häduselle ja lootuselle ning nende elutahtele, kes kannavad omi raskusi, nagu oleks see nende eesõigus? Optimist ei jää maha, ei komista, ta teab, et takistaks oma ligemist, kui ta kalduks kõrvale teest. Seepärast ta tunnustab kartmata oma seisukoha ja ei unusta vaikumise kohustust. Igal südamel on küllalt omast valust. Ta haarab olude raudsed tangid ja kasutab need tööriistana, et purus-

data takistusi oma teelt. Ta tegutseb, nagu oleneks ainult temast taeva toomine maa pääle.

Maailma suurimad mõttetargad olid optimistid; seda on ka tegude- ja tööinimesed. Dr. Howe leidis sissepääsu Laura Bridgmansi²⁾ hinge, kuna algusest

Hans Haffenrichter.

Troost.

pääle ta oli uskund seda saavutada. Inglise õiguseõpetajad ütlesid, et kurdid ja pimedad on seaduse silmis nõdramõistuslised. Kujutlege nüüd, kuidas tegutseb optimist! Ta astub üle valjust juriidilisest põhilausest; ta vaatab läbi nüri, tundetu pääliskatte ja näeb selle all inimese orjastatud hinge ning otsustavalt ja rahulikult ta algab selle vabastamist. Ta püüdeil on edu. Ta valgustab pimeduse ja tõendab seaduselle, et kurt ning pime on arusaav, vastutav olevus.

Kui H a ü y end pakkus pimedaid õpetama, leidis pessimiste, kes näersid tema narruse üle. Kui tal ei oleks olnud us-

ku, et inimese vaim on võimsam kui teadmatus, mis hoiab teda kammitsais; kui ta poleks olnud optimist, ta ei oleks pimedate sõrmi uuteks tööriistadeks ümber muutnud. Ükski pessimist pole tähtede saladusi lahend-

2) Laura Bridgman — kurtumm ja pime neiu Ameerika Ühisriikes.

dand, ei tundmata maid leidnud ega inimeste tunnetusele uusi taevaid avand. John Bosco, vaeste häätegi, oli samuti optimist, oli prohvet, kes aimas jumalikku hingust, kui see oli veel kaugel, ning kuulutas seda oma kaasmaalastele. Kuigi nad naersid teda ja pidasid hullumeelseks, ta töötas kannatlikult edesi ja oma kätetööga pidas ülal vaestelaste kodu. Ta palavikusarnane vaimustus ennustas õilsa liikumise, mis tema tööst arenes. Isegi päevil, mil tal puudus veel raha ja toetus, kujutles ta tuliseis värves suurepärasest koolide ja haigemajade süsteemi, mis pidi ulatuma Itaalia ühest piirist teiseni. Kui Dr. Séguin püüdis teha selgeks, et ka nõdramöistustlasi võib õpetada, naersid inimesed ja oietasid isemeelses tarkuses, ta ei olevat parem kui nõdramöistustlased. Kuid üllas optimist püsis omal seisukohal ja aegamisi nägid vastusõitlevad pessimistid, et see, keda nad naernud, oli suurim inimarmastaja. Nii usub optimist, katsetab ja saavutab eesmärgi. Ta seisab ikka päikese paistel. Ühel päeval ilmub talle imepärane, seletamatu oodetu-loodetu ning ta tervitab seda. Tema hing kohtab omasuguseid ja tervitab rõõmsalt iga uut leidust, uut võitu raskuste üle, kõike, mis suurendab inimlikke teadmisi ja inimlikku õnne.

Oleme leidnud, et meie suured filosoofid ja suured teoinimesed on optimistid. Samuti meie kuulsaimad kirjanikud on olnud optimistid omis töis ja elus. Ükski pessimist pole omand oma suurvaimule vastavat lugejateringi, kuna optimistlikud kirjanikud on enam loetavad ja imeteldavad, kui see nende andele vastaks, — sel lihtsal põhjusel, et nad kirjeldasid elu päiksepaistelisi külgi. Dickens, Lamb, Goldsmith, Irving³⁾, kõik need armastatud ja peened humoristid olid optimistid ja pessimistil Swift'il pole kunagi olnud nii suur arv lugejaid, et see oleks vastand tema kõrgeandelisele vaimule.

Shakespeare on suursuguseim optimistidest. Tema tragöödiad on

3) Inglise 19 sajangu kirjanikud,

kõlblise ilmakorra ilmutused. „Lear'is“⁴⁾ ja „Hamlet'is“ leiame ettenägevuse millestki paremast. Tüki lõpul jääb ikka keegi, kes karistab ülekohtu, uuendab seltskonna ja ehitab uuesti riigi. Tema viimseis teoseis „Torm'is“ ja „Cymbeline's“ avaldub õrn-kaunis optimism — hurmav leppimises ja üksmeeles ning sisemiste kui ka väliste hüvede võidukäigu kava määrav.

Kui Browning⁵⁾ oleks kergemalt loetav, ta oleks kindlasti valitsev luuletaja maal. Võin järele tunda vaimustust, millises ta hüüab: „Oo, vana halli maa hää, suur naeratus sel sügishomikul!“ Ja kuidas ta paneb mu aju tegevusse, öeldes, et kuna on olemas ebatäiuslikkus, peab olema ka täiuslikkus. See sünnib ebatäiuslikkusest. Puudus on külluse tõenduseks. Ebatäiuslikkus püsib selleks, et oleks kooskõla; valu purustab, et rõõm saaks ülesehitada; võib olla, ma olen kurt ja pime selleks, et teised samaste hädadega koormatud võiksid näha ja kuulda täiuslikkuma meelega. Browning'ilt õpin, et ükski hüve ei lähe kaduma ja see teeb mulle kergemaks elada, teha parimat, mis ma tunnen, ja mitte karta. Mu süda vastab uhkelt elu nõudele, tuues rõõmsalt oma ohvri valule, pimedusele ja külmusele. Võtke omad raskused, nad on Jumalalt, ja kandke neid suurmeelselt!

Kirjanik, kelle hää l peab tungima läbi, olgu optimist ja tema hää saab jõu ja tähenduse.

Stevensoni elu on saand pärimuslikuks juba kümme aastat pääle ta surma; tal on oma koht vaimukangelaste seas. Mul on meeles tund, mil kaotand julguse, olin lähedal eksimiselle. Päevade viisi olin vaeva näind ülesande kallal, mis kuidagi ei tahtnud lahenduda. Kesk seda kimbatust ma lugesin üht Stevensoni arutlust, ja siis mul oli tunne, nagu oleksin unistand väljas selle asemel, et raske ülesande lahendamisel julgust kaotada. Ma algasin uue jõuga ja mul õnnestus enne kui ma märkasingi seda. Olen eksind selle

4) M. Jürna tõlkel E. K. S. väljaandes äsja eestikeelsena ilmund.

5) Robert Browning — Inglise luuletaja.

järele mitugi korda, kuid pole tunnud end kunagi nii rõhutuna, kui sel korral, enne kui see suur õpetaja mulle andis loengu naerataval ilmel.

Loetagu Schopenhauer'it ja Omar'i ning siis maailm leitakse aegamisi sama tühi ja kõle olevat, kui nad leidsid isegi. Lugege selle vastu Greeni „Inglismaa ajalugu“ siis näib teile maailm sangarite eluasemena. Ma ei teadnud, miks Greeni ajalugu mõjutas mind nii tugevasti ja soojalt nagu mõni romaan, kuni olin lugend ta elulugu. Siis mõistsin, kuidas tema kiire fantaasia muutis uuteks elavaiks unistusiks elu külmad, paljad tõsiasjad. Et ta oma naisega oli liig vaene selleks, et osta põletismaterjaali, oli neil kombeks istuda kütmata kamina ees ning kujutleda, et selles praksub lõbus tuli. „Sundige omi mõtteid“, ütles ta, „hävitage sünged ja kutsuge esile rõõmsad. Vahetevahel silmad sulgeda, selles peitub sügavam tõde, kui tunnustada tahavad teie raamatud-filosoofid“.

Iga optimist nõuab edu ja kiirendab seda ühtlasi, kuna iga pessimist hoiab maailma tagasi. Pessimismi tagajärg rahva elus on sama kui üksiku indiviidi elus. Pessimism tapab vastupanekuiha, mis sunnib inimesi võitlema vaesuse, teadmatuse ja kuritegevuse vastu ning kuivatab kõik rõõmulätteid.

Minge Indiasse ja vaadake millist liiki tsivilisatsioon areneb, kui rahval puudub usk edusse ja ta alistub pimeduse jumalaile. Brahmanismi mõju on allasurund püüdmise ja auahnuse. Sääli pole kedagi, kes hoolitseks vaeste eest ehk kaitseks leski ja lapsi. Haigeid ei ravitseta. Pimedad ei tea, kuidas näha, kurdid — kuidas kuulda, nad jäetakse enamasti surma hooleks. Indias on patt õpetada pimedaid ja kurte, kuna nende vead arvatakse olevat saadud karistuseks eksimuste eest mingisuguses varemases elus. Kui ma oleks sündinud nende fatalistlike õpetuste seas, ma viibiksin veel praegu pimeduses, mu elu sarnaneks kõrvele, milles ükski mõtete karavaan ei peaks sidet minu vaimu ja välisilma vahel. Hindud usuvad kannatusse, kuid mitte

vastupanekusse, seepärast on võõrad nad vallutand.

Mis hoolivad Brahmiinest ja Omarist päikese ning tuulte karastatud Lääne pojad, kes elutsevad Dakota lagendikel! Nad ütlesid hindudelle: „Kadugu teie mõtteteadus, mis iganend juba tuhat aastat! Vaadake selgeil silmil tõelisse ja ellu! Koristage oma Brahmad ja kõverjalgsed eba-jumalad ning vaadake hästi ringi elu alalhoidja Vishnu järele“.

Optimism on usk, mis viib täiuselle. Midagi ei saa teha ilma lootuseta. Kui meie esiisad panid aluse Ameerika ühisolule, mis kinnitas neid nende ülesande juures kui mitte kujutlus vabast seltskunnast? Külmas, karmis taevas üle avara metsiku, lumise maa, kus hiilisid metsloomad, hiilgas töotuste vikerkaar — usk, mis tasandab mäed, täidab orud, ehitab sillad jõgedelle ja viib tsivilisatsiooni maailma lõppugi. Ehk need pioneerid küll ei ehitand heebrea ideaali järele, nad andsid siiski kuju kõigile mis meie maal tänaseni on püsivat kestnud. Nad tõid metsikulle maale juurdleva mõistuse, trükitud raamatu, sügavalle juurdunud soovi valitseda end ise ja inglise üldise õiguse, mis peab lugu ühte viisi kuningast kui ka kodanikust, seaduse, millele toetub kogu meie ühiskonna korraldus. Ja on iseloomustav, et selle seaduse põhialus on optimistlik. Romaani riikes õigeks mõistmine seisab pessimistlikul, ebaõigel alusel. Kaebealune loetakse süüdlaseks kuni tema süütus on tõendatud. Inglismaal ja Ameerika Ühisriikes eeldetakse optimistlikult, et kaebealune on süütu, kuni ta süü on tehtud selgeks. Öeldakse, et meie süsteemi juures mõistetakse süütuiks paljud kurjategijad, kuid kähtlemata on see parem, kui et paljud süütud inimesed kannataksid. Pessimist hüüab: „Inimeses pole kehtvat häädust. Kõigi asjade tendents püüab vahetpidamata kaotuste järele kaose poole. Kui kunagi seisnud kurja mõtte kõrval hää, siis ta oli minestand; ja ilm ruttab ikka lähemale oma hukatusele“. Aga mõtelgem siiski järele! Kahe kaineima, praktiliseima ja seadust kõige enam austavama rahva õigus

seab inimeses esiplaanile häduse ja nõuab halva tõendamist!

Optimism on usk, mis viib täiuselle. Maailma prohveteid on hingestand usaldus, muidu nende lipud seisaksid võitlusväljal kaitsjateta. Tolstoi arvustajad jäid alla, kuna nad on pessimistlikud. Kuid lootuseta prohvetille maailm keerab selja ja kuulab siis enim juba Emersoni, kes tunnustab rahva paremaid omadusi ja nimetab ainult neid vigu, milliseid keegi ei saa kaitsta ega salata. Maailm omistab tähelepanu tugevalle mehele, Lincolnile, kes ei kohku kahtlemise, rahutuse ja häda aegil. Ta näeb edu kauguses ja elustab rahvast meheliku lootusega. Meeleheite ööl hüüab ta: „Kõik on hää!“ Ja tuhanded puhkavad teda usaldades. Kui seesugune mees noomib ja vigu leiab, siis kuulab rahvas ja tema sõnad jäävad sügavalle südamesse; kuid olukohaste Jeremiaсте kaebelaulud teevad kurdiks.

Prohvetit austetakse ikka, olgu siis et ta on pessimist. Jessaaja prohvetlikud ennustused aitasid palju enam kaasa israeliitide kodumaale tagasipööramiseks kui Jeremia kaebelaulud teda oma rõhujate käest päätsid. Kas ei mälesta inimesed just jõulu ajal, et Kristus tuli maailma häduse prohvetina? Tema rõõmus optimism on kui vesi palavikus janustelle huulile ja leiab kõrgeima väljenduse kaheksas õnnistus — —. Kuna Kristus on optimist, ta on valitsend lääne maailma aastasadu. Üheksateist aastasada on kristlik maailm vaadelnud tema loitvat ilmet ja tunnud, et kõik asjad kokkumõjuvad häduseks. Ka püha Paulus õpetas usku, mis vaatab kõige raskemaist asjust üle lõpmatu taevapiiri poole, kus kõik kitsendused langevad täieliku tunnetuse valguses. Kui olete sündind pimedaina, otsige pimeduse aardeid. Need on väärtuslikumad kui kuld ja kalliskivid. Nad on armastus ja hädus, tõde ja lootus, ja nende hind on kõrgem rubiinest ja safiirest.

Jeesus toob ja Paulus kuulutab rahu ja mõistuse läkituse usu ideesse. See on optimist, kes näeb, et inimeste tegevust ei saa juhtida sõjaväe hulka-dega, vaid moraalsete jõududega; et

Aleksander Suure ja Napoleoni võidud kestavad vähem kui Newtoni, Galilei ja püha Augustiinuse vaikselt võidetud seisukohad maailmas. Ideed on võimsamad kui tuli ja mõök. Ilma kärata levivad nad maalt maale ja inimkund tuleb välja ja viib koju rikka lõikuse; kuid sõjamehe teod on nagu ta telk: „Täna laager, homme kõik maha lõhutud ja kadund, ainult paar hunikut ja õlekuhi.“ Seda kõike Jeesus õpetas juba kahetuhanda aasta eest. Jõulud on optimismi püha.

Ehk küll palju hädasid on veel, mis pole kaotatud, ning optimist pole nende hädade suhtes pime, ta on siiski täis lootust. Tema usutunnistuses ei ole ruumi väiklasel meelel, sest ta usub Jumala muutmata õiglusse ja inimese väärtusse. Ajalugu näitab inimkunna võidukat tõusu. Iga seisatus ta edus on ainult lühikeseks vaheajaks võimsa edasihüppe eel. Maailm ei ole oma rõhkudest välja tõstetud. Kui tõesti keegi on tungind templisse, milles palvetime, siis oleme ehitand uue pühitsetud paigas, kõrgema ja auväärsema kui oli sisselangenu. Kui oleme kaotand mõne meie esivanemate kangelasliku kehalise omaduse, siis oleme asetand need vaimliku aadlusega, mis ei tunnusta kättemaksu ja seob võidetute haavad. Kõik on meie, mis inimkund on saavutand aegade jooksul, ning veel enam: ideaalid, millistest ta unistand, on selge tõelikkus meile. Sellel seisab me lootus ja usaldus.

Kuna ma seisan õige ja tõsise optimismi heledal päiksepaistel, kujutleb mulle mu mõttelend veel kuulsamaid võite tuleviku pilve-eesriidel. Üksteisele vasturääkivate süsteemide ja jõudude kibedast võitlusest näen aegamisi tõusvat hiilgava vaimlise ilma — ilma kus pole ei Prantsusmaad, Saksamaad Ameerikat, ei enam seda ega teist rahvast, vaid üks perekund — inimkund; üks seadus — rahu; üks vajadus — kooskõla; üks vahend — töö; üks kohtumõistja — Jumal.

Kui ma tahan veel kord väljendada optimisti usutunnistust, siis võtaksin selle kokku järgmiselt: usun Jumalasse, usun inimesesse, usun

vaimu vägevusse. Usun, et püha kohus on julgustada end ja teisi, ei ühtki ebakohast sõna Jumala maailma kohta üle me huulte lasta, kuna ühelgi inimesel pole õigust kaevata maailma üle, mille Jumal loo-

nud hästi ja mida hääs korras hoida püüavad tuhanded inimesed. Ma usun, me peame tegutsema nii, et ikka läheneksime ajale, mille keegi ei ole mugavuses ja ülikülluses, kuna teine kannatab ja hävib.

*Eneseusaldus on jõud,
ja jõud on rõõm,
ja rõõm on elu,
ja elu on töö,
ja töö on võit.*

MANFRED KYBER.

Taevavõti.

L oli kord suur ja vägev kuningas, kes valitses paljude maa-
de üle. Tema päralt olid kõik maailma varandused ja igapäev ta võis mängida Ofiiri kalliskividega ja Damaskuse roosidega. Aga siiski puudus tal kogu tema rikkuse juures ometi midagi: võtmed taeva väravalt.

Ta oli tuhandeid saadikuid välja läkitand taeva võtmeid otsima, aga keegi ei suutnud neid temale tuua. Oli ka palju tarkadelt meestelt, kes tema kojast külas käisid, küsinud, kust küll taeva võtmeid võiks leida, aga keegi neist polnud teadnud mingit vastust. Ainult üks, iseäralikkude silmadega mees kaugest Indiast, oli Ofiiri kalliskivid ja Damaskuse roosid, millega kuningas mängis, naeratades kõrvale lükkand ja temale öelnud: kõik maailma varandused võivad kingitusena saada, aga taeva võtit pidavat igauks ise otsima.

Siis otsustas kuningas taevavõtme leida, maksu see mis tahtes. See oli tol ajal, millal inimesed veel näha võisid, kus taevas maa päälle alla ulatas, ja millal kõik kõrget mäe tundsid,

mille tipule taeva väravad on ehitatud. Kuningas jättis oma õuekonna koju ja astus järsku mäe mööda üles, kuni jõudis taeva värava ette. Värava ees, mille tipud päikesevalguses ujusid, seisis ingel Gabriel, Jumala igavese aia valvur.

„Auvääriline,“ ütles kuningas, „ma oman kõik maailma varandused, palju maid on mu valitsuse all ja ma mängin Ofiiri kalliskividega ja Damaskuse roosidega. Aga mul pole rahu enne, kui ma ei omanda ka taeva võtmed. Sest kuidas muidu võiksid kord tema küllased väravad end mulle avada?“

„See on tõsi,“ ütles ingel Gabriel, „taevavõtmeita ei saa sina avada taeva väravaid, kui ka sinu päralt oleksid kõik kunstid ja maailma varandused. Kuid taevavõtmeid on ju nii kerge leida. Neid öitseb kevadeti väikeste lillina maa pääl ja kõigi olevuste hingis.“

„Kuidas?“ küsis kuningas, „kas ma siis muud ei tarvitsegi teha, kui ainult väikese lille noppida? Aasadel ja metsis on neid ju küllalt ja käies satub neid jalge alla kõigil teil.“

„On tõsi, et inimesed suurt taeva-

võtmete hulka jalgega tallavad," ütles ingel, „kuid nii kergelt, nagu sina arvad, pole see ka siiski mõeldud. Taevavõtmeid, mis sulle taeva väravad avavad, peab kolm olema, ja kõik kolm on ainult sel juhtumusel õiged taevavõtmelilled, kui nad puhkevad õitsema sinu jalge ees ja sinu jaoks. Mitmed tuhanded teisi taevavõtmeks nimetatud kollaseõielisi käokatsi, mis maa pääl õitsevad, peavad inimesi vaid virgutama õigete taevavõtmelillete õitsema-puhkemiseks kaasa aitama, ja need on lilled, mida inimesed jalge alla tallavad.“

Samal silmapilgul tuli taeva väravalle laps, see hoidis kolme taevavõtit, mis tema käes lillina õitsesid ja hiilgasid. Kui nüüd laps taevavärvaid kolme taevavõtmega puudutas, avanesid need laialt ta ees; ja ingel Gabriel talutas lapse sisse; taeva väravad aga sulgenesid jälle ja kuningas jäi üksi kinniste uste ette seisma. Siis sammus ta järelemõtlikult mäge mööda alla, tagasi maa pääle, ja kõikjal laotusid aasad ja metsad täis ilusamaid taevavõtmelilli. Küll hoidis kuningas neid tallamast, kuid ei ainsamgi lill puhkend õitsema tema jalge ees.

„Kas siis mul ei lähegi korda õiget taevavõtit leida,“ küsis kuningas endalt, „kuna ometi laps selle leidis?“ Aga ta ei leidnud seda, ja möödus palju aastaid.

Kord, ümbritsetud oma õuekunnast, tegi ta ratsasõidu, ja määrdind, armetu tütarlaps, ematu ja isatu, palus temalt armuandi, kui ta oma hiilgava saatkunnaga temast mööda läks.

„Jäagu ta kerjama!“ ütlesid õuekunnalased ja tõukasid lapse eemalle.

Kuningas aga oli sest ajast, mil ta järsult mäelt alla tuli, kõik aastad taevavõtmete üle palju järele mõelnud ja ei talland neid enam jalge alla. Ta võttis kerjuslapse, asetas tema enda kõrvale sadulasse ja tõi koju. Sää! laskis ta temale süüa anda ja ta riietada, ta hoolitses tema eest ja ehtis teda ise ning pani krooni tema pähe.

Siis puhkes ta jalge ees õitsema väike kuld taevavõti. Kuningas aga

käskis kõiki armetuid ja lapsi omas riigis oma vendadeks hüüda.

Jälle möödus aastaid, ja kord tegi kuningas ühes oma õuekunnaga ratsasõidu metsa. Sää! silmas ta haiget hunti, kes kannatas ja ennast liigutada ning aidata ei saand.

„Lase ta lõppeda!“ ütlesid õuekunnalased ja asetusid kuningaga ning viletsa looma vahele.

Kuningas aga võttis haige hundi ja kandis ta kätel oma paleesse. Ta ise ravitses tema terveks, ja loom ei põgenend iial enam ta eest. Siis puhkes teine kuldne taevavõti kuningaga jalge ees õitsema. Kuningas aga käskis sest ajast pääle kõiki loomi oma riigis oma vendadeks hüüda.

Jälle möödus aastaid — aga nüüd juba vähem aega kui esimese taevavõtmelillete puhkemise eel — sää! jalutas kuningas kord omas aias ja rõõmustas imetaoliste lillede üle, mis hoolikalt hoitud ja kasvatatud, tema aeda kõigi maade aedadest kõige toredamaks tegid. Sää! silmas kuningas teeveerel väikest, inetut taime, mis janunes ja tolmused lehed päikese kõrvetuses longu oli lasknud.

„Tahan temale vett tuua,“ ütles kuningas.

Kuid aednik peatas teda. „See on umbrohi,“ ütles ta, „kitkun ta ja põletan. Ta ei kõlba kuninglikku aeda kõigi toredate lillede keskele.“

Kuningas aga võttis oma kuldkiivri, täitis selle veega ja tõi taimele, ning taim jõi ja hakkas uuesti hingama ja elama.

Siis puhkes kolmas taevavõti kuningaga jalge ees õitsema ja ka kerjustüdrukuke krooniga ja hunt olid sää!juures. Järsul mäel aga nägi kuningas taeva väravad laiali lahti seisvat ning päikese-säras, mis ta tippudel hiilgas, nägi ta ingel Gabrieli ja lapse, kes juba tookord oli leidnud taevatee.

Kolm taevavõtmelillete aga õitseb praegugi veel, ja tänapäev nad hiilgavad veelgi heledamalt ja kaunimalt kui kõik Ofiiri kalliskivid ja kõik Damaskuse roosid.

Korraldagem kõneosavuse võistlusi!

Rohkem tähelepanu kõnele!

skus mõtteid kõnes korralikult, selgesti, ilusasti ja huvitavalt avaldada on tarvilik ning tähtis igale inimesele,

seltskunnategelasilt otse nõuetav.

Kuulates ükskõik kus ja milpuhul peetud kõnesid, tuleb veenduda, et meil üldiselt väga halvasti kõneldakse.

Igal kõnelejal eranditult võib leida kümneid jämedaid vigu. Need on näiteks: liig tasa või liig ruttu või aeglaselt kõnelemine, sidesõnade mõttetu kordamine, kogelemine, ökitamine, järjekindlusetus, õõnes ja kunstlik meeleolutsemine, segavad võrdlused, seesmised mõttelised vastuolud jne.

Näidetest selgub, et paljud vead on parandetavad, kui kõneleja enese esinemiseoskusest ja kuulajate arvamisest vähegi lugu soovib pidada. Tõesti punastama meie kõnelejate abitusse üle peame, lugedes Vana-ilma suurist kõnemehist ja lugedes nende kõnesid. Kui selge, täpne väljendus, kui lihtne, ent mõjuv kõik! Kas meie ei tahaks eneselle eeskujuks võtta Demosthenese, ja mitte ainult võtta, vaid ka selle poole püüda?! Või Cicero?!

Selle asemel, et kuulajate kannatust vaevata oma segase ja puuduliku väljendusega, kas ei tuleks veidi õppida ja hoolt kanda Looja poolt antud anni eest?!

Meil, noorkarsklasil, on siin uudismaa harida, mille pind oleks tänulik ja kannaks tüsedat vilja vaevanägijalle. Panigem enam rõhku kõneosavusele! Leidkem oma kõnelemise ja esinemise puudused! Kui meie endi keha korralikult riidesse paneme, miks ei peaks meie oma mõtted korralikult sõnadesse

riietama?! Mõtelgem vaid, kui tähtis on kõneosavus ja kui vähe meie selle arendamiseks teeme! Oma kõne-, vaidlus- või referaatkoosolekuil peame palju enam arvustavalt sõna võttes tähelepanu juhtima ettekande stiilile, ülesehitusele, väljendustehnikalle ja hääldamisele; peame püüdma teadlikult ja sihikindlalt töötades kõrvaldada puuduseid, mis takistavad ettekande mõjulepääsemist.

Pole õige arvamine, nagu oleks meie rahvas loomupoolest üldse abitu sõnas. Et ta vähe kõneleb (kui õigel ajal päälegi — on see voores), seepärast eriti ei tohi ta aga halvasti kõneleda. Ka spartlased olid sõnaahtrad, kuid kõnelesid lakooniliselt ja sisukalt.

Ühe sõnaga — kui on selguselle jõutud kõnelemise tähtsuse ja korraliku kõnelemise tarvilikkuse üle, tuleb vastavad järeldused teha, tuleb teoreetilisi teadmisi kasutada ja õppida. Vanas Kreekas olid isegi kõnekunsti ehk retoorika koolid olemas.

Meil praegu veel kõnekunsti koolist või kõnekunsti õpetamise sisseseadmises mõnda kooli (kesk- või ülikooli muidugi) oleks ehk rääkida varane.

Meie hulgast asjahuvilised noored peavad kõneosavusele ettevalmistuma omal algatusel.

Kuid selle tähtsa asja kasuks saame ka omis ringes midagi ära teha.

Nimelt võime korraldada kõneosavuse võistlusi, mis õpetavad meid tundma oma omi vigu ja häid külgi kõnelemise alal. Seda võib korraldada ringes või töörühmis järgmiselt: Et asjaomased ettevalmistuda saaksid, tehtakse teem varakult teatavaks, samuti muud tingimused. Võistelda soovijad registreerida. Teem olgu võistlejatele ühine. Võib võistlust korraldada vanemaile ja nooremaile eraldi. Teemiks võiks esialgu olla mõne luuletuse või jutustuse ümberjutustamine, pärastpoole vaba teem, muidugi jõukohane.

Võistlejate hindamiseks tuleks moodustada erapooletu, asjatundjaist (soovitav õpetajaist) koosnev hindamistoimkond. Hindamisele võiks tulla kõne järgmised omadused 1) sisuline külg (esitatud faktide hulk, võtted, põhjendused) 2) ülesehitus (kas teem on igast tarvilikust seisukohast valgustatud j. m.) 3) stiililine külg: lauseehitus, mõtte täpsus ja selgus, piltlikkus 4) ettekandmise viis, hääldamine ja muu 5) kogumulje.

Hinnata võiks iga omadust: nõrk, rahuldav, häa — 2, 3, 4. Saavutatud „numbrit“ kogusumma jagatuna hinnatavate omaduste arvule annaks lõpliku

hindamise. Nü üldjoonis. Kõneosavuse võistlused tooks elevustki päale otsekoheste tulu.

Meie noorkarskustegelasil on õppida veenvalt rääkima eriti tähtis.

Võistlus arendab. Kui meil kunagi juba kõneosavuse üleriiklisi olümpiaade hakatakse pidama, saab kõneleeda eesti kõneosavusest kui kunstist.

Mida rohkem katseid sel alal ja mõttevahetust — seda parem. Kirjutuse ülesanne täituks, kui meie ringide tege-lased siin avaldetud arvamisi kaalumi-sele võtavad, kuna küsimus ju seda väärt.

V. ERNITS.

Kuidas mobiliseerida noorsugu karskustööks?

elle õpiaasta esimesis „Kevadiku“ numbriis olen algatand karskustöö süvendamise küsimuse noorsoos. Olen isegi ülesseadnud ankeedikava, mille järele tuleks toime panna õpilaste mobiliseerimine karskustööks.

Selles kavas on muu seas küsimus nr. 7: Millega võiks õpilane noorsoo karskustööks kaasa aidata?

See küsimus on eriti tähtis, sest selle kaudu saadakse teada, millisel alal uusi tegelasi juure tuleb. On ju niihästi üldise kui ka noorsoo karskustöö edenemise üks päätingimus see, et pandaks kõik karskusjõud aktiivsele tööle, juhataetaks neile igale kätte vastav otsekohene ülesanne, mis oleks kasulik üldise karskustöö arenemise seisukohalt ja pakuks huvi tegijaile enestelegi, neid arendades.

Et eelmise küsimuse päale hõlpsamini rohkem kavakindlaid vastuseid saada, tuleks see üksikasjastada, umbes nii nagu seda tehakse praegu Soomes täiskasvanute karskumobilisatsioonil. Vastaja joonestaks alla oma vastuse ja täiendaks kava tarbe korral. Vastuskava võiks umbes järgmine olla:

Noorsookarskusühingu liikmeks astuda
noorsoo karskuskooolekuist osa võtta
karskuskirjandust lugeda

„Kevadikku“ tellida

„Külvajat“ tellida

Karskusõpiringist osa võtta

karskusvoitluskirjutusist osa võtta

..... järgu karskuseksamil valmistuda

karskusliikumise alalt ..... küsimust erilisel uurida, sellest kõnelda ja kirjutada

Noorsookarskusühingulle uusi liikmeid võita,
..... klassist .....

Isikulisest karskusselgitustööst osa võtta
nooremate õpilaste juures (lootusühinguis)
väljaspool kooli
kodus

Referaate pidada, ... õpiaastal ..... korda,
järgmiste ainete üle:

Kõnedega lootusühinguis esineda, ained:

Kõnedega väljaspool kooli esineda, ained

Pidustuste korraldamisest osa võtta

Laulukoorist osa võtta

Lauluga esineda

Muusikakoorist osa võtta (muusikariist), esineda

Näitetrupist osa võtta

Deklamaatorina esineda

Kehaharjutusist osa võtta, eriharud

Diagramme, pilte joonistada

Käsikirjalist ajakirja illustreerida

Ajakirjandusbibliograafia tööst osa võtta .....
tundi aastas.

Käsikirjalisele ajakirjale kaastööd teha

Ajakirjandusele sõnumeid saata

„Külvajalle“, Kevadikule kaastööd saata

Karskuskirjandust levitada

Noorsookarskusorganisatsiooni toetada, iga
kuu ..... margaga

Noorsookarskusorganisatsioonile välist toetust
koguda, ... keskel.

Esitetur on siin ülimalääraline töökava, millele vist palju enam juure lisada ei saa, päale mõne üksikasja. Pole võimalik, et üksik isik kõik selle kava suudaks täita: siin tuleb igalühel teha valik oma võimete ja kalduvuste kohaselt.

On igatahes parem, et valitakse välja üks kindel ala ja see põhjalikumalt läbi töötatakse, kui et igal alal ainult midagi tehakse.

Osa algtegevusalasid on ju kõigile ühised: liikmeks astumine, koosolekuil käimine, kirjanduse lugemine, rahaline toetamine, kehaharjutust osavõtt jne. Teistes küsimusis on aga erinemine paratamatu, isegi soovitatav.

Eriliselt tahaksin toonitada rahalise toetuse tähtsust. Loomulikult ei saa see kuigi suur olla, vast mõni mark kuus. Kuid põhimõtteliselt on see väga tähtis: see kasvatab noorise teadvuse, et omade ideaalide teostamiseks peab läbiviima järjekindla jõukohase enesemaksustuse, mis massilisena nähtusena suudab korda saata suuri asju: 5-margalisist kuumaksudest võivad tekkida üksiku is ühingu is tuhanded aastas, üle terve Eesti aga sajad tuhanded, ja see on juba jõud rahaliseltki. Need toetussummad peavad nimelt olema iga-

kuulised, sest sel kombel on nad hõlpsamad kanda ja kogu organisatsioon saab püsivamat järjekindlat toetust. See on üks Ameerika kogemus, mis meil on igatahes ülikasulik maksma panna.

Kui on kõik või suur osa teatelehti liigete-kogujailt ja ka omilt liigetelt saadud, siis tuleb noorsookarskusühingu juhatusel neid klassifitseerida, nende andmeil vastavad seksioonid või toimkunnad moodustada ja nende juhatamine usaldada õigeisse kätte. Selle järele tuleb edespidi hoolt kanda, et kõik seksioonid ja toimkunnad elavalt tegutseksid ja et nende tegevuses kooskõla valitseks; ühenduspunkti is olgu noorsoo karskusorganisatsiooni juhatus.

Kui niisugusel kombel suudetakse tegevusse panna kõik noorkarsklaste pere, siis kasvab sellest tugev karskusvägi tuleviku jaoks. Siis on paremal kombel kindlustatud ühtlasi ka Eesti karske tulevik.

Mõningaid muljeid ja tähelepanekuid ringreisilt karskusnädala puhul.

Pärnumaalt.

õeldes teatava vahemaatagant — aeg selgitab piirjooni ja lisab objektiivsust — ringreisile Pärnumaal karskusnädala puhul, ikka

veel soojeneb süda, ning mõte peatab meeeldi sääsete uute tuttavate juures. Ikka veel võib leida omis ringreisi muljeis erivarjundeid, millele leidmine valmistab rõõmu.

Millised on siis need muljed ja tähelepanekud?

Katsun esitada neid samas järjekorras, nagu ilmusid nad mulle endale. Kui räägitakse maaintelligentsi tuimusest ning ükskõiksusest vaimliste probleemide vastu, — teoreetiliselt harutades väidab igaüks seda, sest eemalolek kultuuremeist: raamatukogudest, teatritest, puudus seltskunnast, kellega kõneldes, vaieldes, hoiduks pinevil huvi käsitletava teemi vastu — siis omade tähelepanekute järele leian sarnase arvamise

liialdetuks, enam veel, koguni valeks. Leidsin, et kui kõnelda sama hariduse ja kohustustega inimesist linnas ja maal, siis ometi ei lange otsus viimaste kasuks. Kas pole neil viimseil siiski rohkem kohusetunnet ühiskonna vastu, kaasarühmamis ajaga, elavat hinge, mis ei luba tarduda ja pöörduda iseendasse, ohverdada aega ja energiat ainuüksi endale, elada omile lõbudelle ja huvidelle? Linnaintelligents on enam blaseerund, maaintelligents, olgugi sageli naiivne oma suhtumisega üksikuisse küsimusisse, ometi värskem, algatusvõime rikkam, vastuvõtlikum. Õks ometi ole tähtis huvi, küll õige vaateprism ajaga leitakse. Maal puudub see üleolev viibe, ja halvaks panev tõrje: „Ei maksä vaeva“ „tühi kõik“, mida võib kogeda linnas, rääkides näit. karskusest, õpiringest, kirjanduse-kunsti probleemest. (Tuleb meelde Eino Leino laast „Perpetum mobile“ nende kõikteadjate karakterlise kujutlusega). Linnas on kino, charleston, maskiball ja kohvik enam hinnas kui mõni „tühipaljas“ sotsioloogiline või kultuuriline probleem.

Kuid nüüd jõuame teise küsimuse juurde, mis ühenduses esimesega. Maal kaevatakse, et juuretulev maaintelligents, eriti hiljuti keskkoollest tulnud noored õpetajad, ei näita enam „rahvavalgustaja“ õiget kuju. Seltskunnategevus maal langeb, andes ruumi enam puhtmajanduslikele ettevõttele. Kas ei ilmene siin juba linna mõju noorile, sõjaaegselle leigestusele järgnev loid ja tahtejõuetu noorus, kes vaid majanduslikes huvis näeb oma credot?

Kuid kui huvitavad need probleemid polegi, pole siin koht pikemalt teoritseerida nende üle. Võiksin vaid veidi fakte juure lisada. Pea igal pool kus peatasin, (Pärnust põhjapoole, Jakobis, Suigu-Tahmas, Sindil j. n.) leidsin eest kenad raamatukogud; õpetajaid kuulsin kõnelevat suure pädevusega viimsel ajal üleskerkind probleemest, nagu Pan-Euroopa ideest, sotsiaalseid harutlusi j. n. e. Kui mõni ehk väidab, et kõik see iseenesest mõistetav on, siis peab kahjuks tähendama, et ometi nii iseenesest mõistetav see polegi. Kas jälgitakse meie keskmiste intelligentide, üliõpilaste ringkunnis, pääle politilise ja erialasse puutuvate küsimuste ka muid kultuurelu ja sotsioloogia alasid? Minu väiksete kogemuste järele küll suuresti ei.

Huvitavaid tähelepanekuid võis teha veel Sindis, vabrikutepiirkonnas.

Paari-kolme ruutmeetrilise põrandpin-naga toas elab viie-kuue liikmeline tööliste perekund. Teisest korterist lahutab õhuke puust vahesein. Iga sõna ja samm on kuulda naabri tupp. Joobnud perekunnaisa söim, naiste tühijutt, äärmine vaesus, see on miljö, kus kasvab üles laps. Omad esimesed muljed elust, omad esimesed teadmised inimikkude vahekor-dade üle omandab ta poriseist allikaist. Kuldne lapsepõlv helgete mälestustega, — mida nii kiidavad poeetid — pole tal muud kui hall päev, inetuse ja viha nägemise ja kuulmisega. Ja ometi see noorsugu, kasvand võimatus oludes meie arusaamise järele, oli ärksam Sindi vabriku koolis, kui kuski mujal. Igale küsimusele, mida esitasin neile, vastati julgelt ja tabavalt. Temperament oli otsekui teine. Kuivõrd tänulik pind on siin äratada nooris huvi vaimsete küsimuste vastu, panna neid sportima, et päästa neid alkoholismi ja teiste pahede küüsis!

Viiks liig pikale kõnelda kõigest tähelepanekuist sel reisel, puudutasin vaid minule isiklikult huvitavamaid. Lõpul tuletan häämeelega meelde seda lahet vastutulekut, mis igal pool minule avaldetti. Nii hr. Lauri, prl. Lääsi, hr. Siitami, hr. Jaanson'i j. t. poolt.

Sander Küng.

Virumaa l t.

odumaa põhja rannikul, mere avarate väljade piiril, sääl kaks tormi teine teise võidu rammu

katsumas: üks on mere laine, kaljurahne rammu raugetaja, teine võimsam, Viru vaba vaimu väarataja; see on alkoholi — surnumere laine. Võimsat tööd on teinud see vaba kodu vaimu vallutades, isa ja ema on däämonile võitnud ta. Kuid noorte pere on suutnud rajada

oma sihid vabana. Kool, kui noori ühendav keskus, on neile karskusaate armsaks teinud. Kui kodus valitsev vaim, olles lastele omane ning ligidane, neid suurel hulgal mõtlematult alkoholiga tahab uimastada; kui isa ja ema oma abivalmi käe neile surmapeekriga ulatavad õnne ja õnnistust soovides, siis peab kindlasti kool neid hädaohust päästma — teisiti ei saa. Ja õnneks ei olegi see võõras, sarnane mõte on paljus kooles teostamist leidnud ning häädki vilja kannud, samal pinnal, kus alkoholipuu õied lopsakalt on puhkend. Vaivara mäenõlval asuvas noorte kodus kuulsin vanemalt kasvatajalt avaliku tunnistusena oma

koolist lahkunute kohta: „Ei need noored küll joomist tunne, need on meie kooli lõpetajaid“.

On võimalik uskuda, et kooli kasvatav mõju pole pärastiste tuulte puhanguis kadund — aade on püsiva sisenduse leidnud. Kuid rohkem on võitlemist vähemal vennal, naabri koolil, kes end Sinimägede nõlvale on toetand. Noor vaim on värske ning välja valgunud mõisa orjavaimuga ehitatud kodudest. Kodu on teinud noorte seas omagi kasvatusetööd ning emagi on pojakesele salamahti „elukarikat“ ulatand. Neid karikaid on suutnud kool oma hoolsa ja kogemusrikka kasvataja karskusmeelse häätahtlikkuse läbi noorte käest ära võtta ning paremat asemelle anda. Kui suudetakse noori ühendada nende parimate soovide järele, siis on nad ka vastuvõtlikud vaimule, mis valit-

seb koolis, kuhu nad kogund. Nii nägin, et ei jäänd tagajärjetuks ühemeelne karskuspäeva pühitsemine, mida korraldas Peeterristi kool, koondades lapsi ühiselle teejoomisele, kus nad näevad karsket lõbu, mida võimaldab alkoholi laudadest eemaldumine. Sääl, kus nende ühised laulud oma ilusa päeva mälestuseks ja tõsise rõõmutunde süütu väljendusena kõlasid, langes noorte tõsine tähelepanu karske tuleviku ja selle suurte lubaduste pääle. Sarnane koosviibimine, kus lapsed ja kasvatajad ühiselt ja vastamisi ühendavaid sõprussidemeid sõlmivad, kasvatab nooris usaldust, nii et nad võivad julgesti oma käe ulatada lapselik-süütus innustuses ja kindlas usalduses oma kasvatajaile ning järgneda nende häile soovele ning juhatusile. A. Päh n.

Andrea del Sarto.

Maarja kuulutamine.

Noorsoo töomailt.

IV Noorsoo Karskuskongress peetakse ära eeloleval jõuluvahetusel 29. ja 30. dets. Tallinnas, Reaalgümnaasiumi ruumes Vabaduse puiestee nr. 2.

Kongressi päevakord on järgmisena kokku seatud:

Esimene päev 29. dets. k. a. kell 1/2 12 e. l.

1. Avamine: juhatuse ja sekretariaadi valimine; mandaatkomisjoni valimine.
2. Ülevaade noorsoo karskusliikumisest 1925. ja 1926. a. — refer. J. Elango.

kell 4. p. l.

3. Karskusveendumuse osa noorsoo üldilma-vaatelises kujunemises — refer. H. Roos ja A. Elango.

kell 7 p. l.

E. Noorsoo Karskusliidu IV asemikekogu koosolek.

Teine päev 30. dets. k. a.

kell 9 e. l.

4. Noorte ja vanade vahetõde karskusliikumises — refer. H. Anso ja A. Peets.
5. Ülesandeid ja abinõusid noorsookarskustöö seivendamisel — refer. V. Ernits ja A. Traks.
6. Tubaka ja tantsuküsimus noorsookarskustöö seisukohalt — refer. A. Kuulmann ja A. Küng.

kell 4 p. l.

Noorsoo kontsert-miiting.

kell 7 p. l.

Kongressi saadikute ja auvõõraste koosviibimine.

Kongressi kohapäälised eeltööd on lahkesti enda pääl võtnud E. Karskusl. Harjumaa osak. Koolinoorsoo Sektsioon. Edustajaid võivad saata kongressile kõik Noorsoo Karskusliidu liikmed iga 20 liikme või selle osa pääl 1. edustaja, asemikekogu koosolekult iga 100 liikme või selle osa pääl 1. edustaja. Edustajate sõidukulud jäävad org-ide eneste kanda. Kongressi saadikuid Tallinna jaamas vastu võtmas on kohapäälised korraldajad valgete räätidega varukate ümber. Edustajale on võimaldetud kongressi ajal tasuta ühiskorter Poeglaste Hu-

manitaargümnaasiumis Kloostri t. 16. Lõunad on saada 35—45 mk.

Noorsoo karskusliikumine Tallinnas on läind rõõmustaval kombel õige hoogu. Aasta tagasi tegutsesid karkusringid ainult paaris koolis. Kui käesoleva aasta veebruarikuul noorsoo karskusliidu algatusel n. n. „kõnelend“ Tallinna ette võeti, siis asutati selle puhul mitmesse kooli ka karskusringid ja pandi alus nende ülelinnalisele keskkorraldusele Karskusliidu Harjumaa osak. koolinoorsoo sektsiooni näol. Viimase õhtusel ja toetusel on ringid endi tööd hoogsalt jätkand, nii et praegu töötamas on 12 ringi 950 liikmaga. Hiljutise karskustöö nädala puhul peeti jällegi kõigis keskkoolis karskusetekandeid, osalt kohalikkude karskusringide, osalt nende keskkorralduse ja koolijuhataste algatusel. Kuna sel puhul veel paaris koolis karskusringid jürde asutati, on need praegu peaaegu kõigis Tallinna keskkoolis olemas ja nende tegevuse intensiivsuse üle ei saa nuriseda.

Karskusl. Harjum. osak. koolin. sektsioon omalt poolt on korraldand mitu ülelinnalist kursust, nii näit. noorsootegelaste kursuse 10—27 nov., kus läbi võeti noorsooliikumise põhiküsimused, avaldusvormid ja tegevusvahendid. Lektoriteks olid A. Meikop, E. Vender, A. Krahe, A. Elango j. t. Samuti on sektsioon korraldand deklaratsioonikursused pr. E. Kevendi juhatusel, laulukoori asutand j. m.

Sarnasest elavast tegevusest oligi tingitud IV-noorsoo karskuskongressi määramine Tallinna, kuigi varem mõni teine linn kõne all oli.

Mis viimasel ajal huvitavat tehti.

E. Üliõpilaste Karskusühendus pühitses 24. nov. s. a. oma VI aastapäeva. Praegu on ÜKU-l juba 109 liiget. Karskusliidu ruumikas saal oli täis kogunud liikmeid ja külalisi. Naaberriikide Läti ja Leedu karskeid üliõpilasi esindasid kaks kaasvõitlejat kumastki maast.

Koosviibimisel valitses ülev meeleolu. Aastapäevast jäi jõuline mulje. Oli tunne, et meie karskusliikumine seisab kindlal alusel.

Üleriiklist karskustööd 1.—7. nov. k. a. tuleb kõigi hästi kordaläinuks pidada. Sel puhul korraldeti kõigisse koduma a nurkese organiseerimislend. Kõnelejaina läksid Tartust välja 35 üliõpilast ja karskustegelast, kes peatusid 231 kohas, pidades kokku 536 ettekannet umbes poolesajatuhandele kuulajale. Kõnelejate poolt pandi alus 24 uuele lootus- ja noorsookarskusringile ning 2 karskustöimkunnale. Karskuskirjandust ja postkaarte levitasid kõnelejad 283.409 marga väärtuses.

Pääl selle anti kooles paljude õpetajate poolt vabatahtlikult karskustunde, mille arv üle 5000 tõuseb.

VII Koolinoorsoo Kongress Tartus.

Seitsmes koolinoorsoo kongress oli 'cokku kutsutud 29. ja 30. okt. H. Treffneri gümnaasiumi ruumesse. Kongressist võttis osa 38 organisatsiooni poolt 171 edustajat, pääl selle külalisi. Esimesel päeval esinesid referaatidega E. Roos „Rahvusküsimusest noorsoos“, Dr. med. J. Vilms — „Noorsugu ja elureform“, R. Janno — „Koolin. tegevus hõimupõllul“ ja L. Kangur — „Koolin. ja riik“. Teisel päeval esitati aruandeid, valiti Keskliidu juhatus ja rev. kom. Referaatidest oli päevakorras dir. K. Treffneri refer. „Koolinoorsooliikumisest“, pä-rastlõunat P. Kanariku refer. „Noorsooliikumise praegusest seisukorrast ja tuleviku välja-vaadetest“.

Väljaandja: Eesti Noorsoo Karskusliit. Vastutav toimetaja: kutsenõunik Hans Roos. Tegev toimetaja: Eeva Pedriks, E. Kubjas, H. Rink, L. Urm. Toimetuse aadress: Tartu, pst. 86, telefon 404.

Toimetuse kõnetunnid: tegevtoimetajal — teisipäeval 2—1/23 } Jakobi tän. 8.
toim. sekretäril — teisip. ja neljap. 1—1/23 }